

BEVROREN IN HET VERLEDEN

Emiel de Wild. (2015). *Wie ik ben*. Amsterdam: Leopold. Isbn 978 90 258 6576 4, € 14,99, 168 blz.

Tom Avery. (2015). *De schaduw van mijn broer*. Amsterdam: Leopold. Isbn 978 90 258 6790 4, € 13,99, 165 blz.

Dan Gemeinhart. (2015). *Naar de top*. Rotterdam: Lemniscaat. Isbn 978 90 477 0723 3, € 17,95, 227 blz.

De afgelopen zomer verschenen drie indrukwekkende jeugdboeken over ziek zijn en het omgaan met de dood. Onderwerpen waarover, ook in de jeugdliteratuur, al veel is geschreven. Geen eenvoudige kost, dat is waar. Maar wel onderwerpen die ertoe doen, gewoon omdat de dood nu eenmaal onlosmakelijk is verbonden met het leven en jongeren er onvermijdelijk, vroeg of laat, mee te maken krijgen. Bij het nemen van afscheid en het verwerken van verdriet kunnen verhalen over de dood en rouwverwerking dikwijls een grote steun zijn. Een goed geschreven verhaal maakt het eenvoudiger om met jongeren in gesprek te gaan over dit gevoelige thema.

Bevroren

Een enkele keer verschijnt er een boek waarvan het verhaal maar niet uit je hoofd wil gaan. *De schaduw van mijn broer* is zo'n boek. Geschreven door de in ons land onbekende Engelsman Tom Avery (*My brother's shadow*) en uitgegeven voor ons taalgebied door uitgeverij Leopold in een voortreffelijke vertaling van de hand

van Aleid van Eekelen-Benders. Wat een geweldig verhaal!

De elfjarige Kaia vertelt over de periode in haar leven waarin zij bevroren is. Bevroren in het verleden. Zo voelt het althans voor de hoofdpersoon. Hoe kan het ook anders wanneer je zo veel van je oudere broer houdt, maar hij is van het ene op het andere moment voor jou totaal onbereikbaar geworden. 'Hoe ont-dooi je jezelf uit iets wat je niet kunt zien? Hoe kun je veranderen wat er is gebeurd? (...) Ik, Kaia, ben voorgoed bevroren. Voorgoed bevroren Kaia ben ik' (p. 11).

De broer van Kaia is uit het leven gestapt. Kaia heeft hem in desolate toestand gevonden op zijn kamer, badend in een enorme plas bloed, nadat hij zijn polsen had doorgesneden. En wat moet je dan? Kaia voelt zich helemaal alleen, niet begrepen en gesteund door haar klasgenoten, haar vroegere vriendinnen, haar meester op school. Zelfs niet door haar moeder, die na de zelfdoding van haar zoon op haar eigen manier is gestopt met leven door haar toevlucht te zoeken tot de sterke drank en nu van haar leven een grote puinhoop maakt.

In deze miserabele toestand komt hij als geroepen. Hij verschijnt plotseling in haar leven: de onbekende jongen, de vriend die Kaia zo hard nodig heeft. Tegenover hem kan zij haar verhaal kwijt. Hij lijkt haar te begrijpen, ook al doet hij er continu het zwijgen toe. Maar dan raken Kaia en haar vriend betrokken bij een verschrikkelijk ongeluk. Kaia ligt wekenlang in coma. Wanneer ze bijkomt, blijkt er voor haar en haar omgeving veel te zijn veranderd en komt de schrijver in het slot nog met een bijzonder verras-

sende ontknoping op de proppen.

Zoals ik in de inleiding al aanhaalde: over de dood, het verwerken van een groot verlies, is in de jeugdliteratuur veel geschreven. *De schaduw van mijn broer* laat zich moeiteloos vergelijken met het beste wat tot nog toe in dit genre verscheen. Zonder sentimenteel te worden slaagt de auteur erin een prachtig, goed uitgewerkt psychologisch portret te geven van de jonge hoofdpersoon. Avery toont zich een begaafd verteller in een stilistisch mooi, inhoudelijk gevoelig en ontroerend verhaal waarin elk woord de lezer raakt in het hart. De zwart-wit illustraties van Kate Grove geven de gebeurtenissen een bijzondere sfeer, tillen de geschiedenis nog eens naar een hoger plan. Kortom, een absolute aanrader voor jong en oud, zeer geschikt in ieder geval voor lezers in de eerste twee leerjaren van het voortgezet onderwijs, maar dan wel met enige leeservaring.

Schuld

De hoofdpersoon in het nieuwste boek *Wie ik ben* van Emiel de Wild is Jeroen, leerling in 2 havo. Jeroen heeft een probleem. Zijn klasgenoot Jelmer heeft zelfmoord gepleegd en Jeroen voelt zich schuldig. Schuldig, omdat hij Jelmer, een meisesachtige jongen, pestte samen met zijn vrienden Rico en Willem.

Nadat zijn mentor Tom Fransen het dramatische nieuws op school bekend heeft gemaakt, probeert Jeroen zich zo normaal mogelijk te gedragen. Maar dat valt nog niet mee, omdat hij innerlijk wordt verscheurd door schuldgevoelens en de angst voor ontdekking. Jeroen komt er al snel achter dat Rico en Willem,

de zogenaamd populaire jongens van de klas, zich bepaald niet als echte vrienden gedragen. Degene die zich wel kame-raadschappelijk opstelt, is Anne, maar Jeroen weet zich met zijn gevoelens voor zijn klasgenote geen raad en het lijkt erop dat hij ook deze vriendin verliest.

Wie ik ben is absoluut een geslaagd verhaal waarin *De Wild* zich wederom ontpopt als een getalenteerd schrijver met een scherp inzicht. Het verhaal is zo geschreven dat je alle gebeurtenissen meemaakt door de ogen van Jeroen. Dat maakt dat je je prima kunt inleven in het innerlijk van de hoofdpersoon. Het boek heeft een open einde, zodat je zelf kunt verzinnen hoe het verdergaat.

Wat mij betreft zeer geschikt voor leerlingen in de onderbouw, met name voor mavo, havo en vwo.

Kanker

Mark, twaalf jaar oud, heeft een droom. Hij wil Mount Rainier beklimmen, een belofte die hij ooit deed aan het adres

van zijn overleden grootvader. Hij weet dat dat eigenlijk alleen is weggelegd voor getrainde bergbeklimmers, maar hij kan niet langer wachten. Misschien is dit zijn laatste kans.

Mark is namelijk ernstig ziek. Hij heeft kanker, hij kan en wil niet langer wachten. En dus vertrekt hij, samen met zijn trouwe hond Beau, een oud foto-toestel en zijn aantekenboekje, waarin hij onderweg haiku's schrijft. Waar hij naartoe gaat, vertelt hij niemand. Alleen zijn beste vriendin Jessie zou het kunnen raden, maar Mark weet dat ze zijn geheim bewaart.

Ook van heel ver weg
Kan een vriend je vasthouden
En er voor je zijn.
(p. 27)

De tocht is zwaar. Aanvankelijk loopt alles op rolletjes, maar dat verandert. Hij wordt beroofd, in elkaar geslagen, ver-gaat van de honger en hij krijgt te maken

met zeer slechte weersomstandigheden. Ondertussen wordt een landelijke zoektocht naar Mark opgezet. Thuis verkeert Jessie in tweestrijd: als ze hulp inschakelt, schendt ze Marks vertrouwen – maar als ze het niet doet, ziet ze hem misschien nooit meer. Is de vriendschap tussen Jessie en Mark bestand tegen Mount Rainier? Zal Mark de top halen?

Naar de top is een verrassend, voortreffelijk geschreven debuut over een lastig onderwerp, knap vertaald door Tjalling Bos. Waar *Het kankerkampioenschap voor junioren* (Querido, 2015) van Edward van de Vendel meer bedoeld is voor oudere lezers, is dit verhaal heel geschikt voor de wat jongere lezers. De moeite waard voor lezers van twaalf jaar en ouder, bij voorkeur met enige leeservaring. ■

Rob van Veen

Voor meer informatie over deze, maar ook andere jeugdboeken: <www.eenboekjeopen.nl>.